

in na vsa področja. Pritegnila so ga tudi vprašanja iz gospodarske, družbene in kulturne zgodovine. In še več: če ga je zanimal določen problem, ga je raziskoval, ne glede na to, kateri »stroki« je pripadal. Vsem študentom in ljudem, ki jih zanima zgodovina Slovencev prejšnjega stoletja, je znana knjiga Slovenska zgodovina 1792–1918, ki sta jo napisala s prijateljem in stanovskim kolegom prof. dr. Ferdinandom Gestrinom.

Na tem mestu bi rad poudaril Melikov velik interes za krajevno zgodovino, za proučevanje načina življenja ljudi in posameznikov, njihovega standarda in kvalitete življenja. Zanimajo ga mnoge drobne stvari iz preteklosti kot npr. spremembe v izgledu ljubljanskih ulic. Tu ni teoretiziral: vzel je staro razglednico ali fotografijo, se postavil na mesto, kjer je nekoč stala fotografska kamera in primerjal staro podobo z današnjim stanjem. Zato ga najdemo kot sodelavca pri dveh objavah razgledniškega gradiva, tako pri knjigi Pozdravi iz Ljubljane (1985) in Pozdravih iz slovenskih krajev (1987). Ni ga bilo zborovanja iz slovenske krajevne zgodovine, na katerem ne bi sodeloval profesor Melik. Splošne zgodovinske

slike je vedno »začinil« z lokalnimi posebnostmi in zanimivostmi. Slovenski prostor pozna do zadnjega kotička, saj že od mladih nog dalje hodi na »izlete« v najrazličnejše dele Slovenije in le redkokdaj je zamudil strokovne ekskurzije. To so zanj delovni izleti in marsikatero trditev iz literature in virov preverja na terenu samem. Vprašanja in ugotovitve pa si vedno sprotno zabeleži in velikokrat ga vidiš, ko si jih zapisuje, skoraj praviloma na premajhen košček papirja s še manjšim svinčnikom. Omenim naj še eno njegovo lastnost, ki je vedno poživila preteklost: pozna neverjetno število raznih zgodbic, vezanih na posameznike in minule dogodke, s katerimi je rad začinil predavanja in še bolj vzdušje v krogu svojih prijateljev.

Njegovo raznoliko in plodovito znanstveno in strokovno delo nam kaže njegova bibliografija. Zato o tem ne pišem v tem prispevku.

V imenu sodelavcev in ljubiteljev Kronike mu želim veliko delovnega elana in zdravja ter srečnih trenutkov v življenju in v druženju s stanovskimi kolegi.

Marjan Drnovšek

PROF. DR. SERGEJ VRIŠER – SEDEMDESETLETNIK

Rojen Ljubljčan, pa vendar je velika večina njegovega življenja in dela povezana z Mariborom in Štajersko, namenil se je postati poklicni vojak, pa je prevladala njegova umetniška žilica in ljubezen do lepega in je raje postal umetnostni zgodovinar: 7. novembra lani je dopolnil sedemdeset ustvarjalnih let prof. dr. Sergej Vrišer, prominentni strokovnjak za slovenski barok, muzealec in univerzitetni profesor za muzeologijo in konservatorstvo. Ker je že več kot trideset let zvest sodelavec Kronike, se spodobi, da mu ob njegovem jubileju čestitamo in mu želimo, da bi še veliko let užival v svojem delu, hkrati pa se ozremo na njegovo prehojeno pot.

Po diplomi leta 1954 na oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani se je zaposlil kot kustos v Pokrajinskem muzeju v Mariboru. Leta 1962 je doktoriral na temo baročnega kiparstva na slovenskem Štajerskem – dopolnjena disertacija je že naslednje leto izšla v knjižni obliki kot temeljno delo svoje vrste – od leta 1963 do upokojitve pa je bil ravnatelj mariborskega muzeja. V letu 1971 je prevzel katedro za muzeologijo in

konservatorstvo na oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, ki jo je pravzaprav sam sooblikoval tako, da je dobila celo zvezni značaj.

Tri področja dela so, ki jim je vtisnil močan osebni pečat in kjer je marsikdaj oral ledino: prvo so raziskave slovenskega baročnega kiparstva, kjer je najprej ovrednotil slovenski štajerski barok tudi v primerjavi s sosednjimi deželami (1963), sledila sta pregleda baročnega kiparstva v osrednji Sloveniji (1976) in na Primorskem (1983), vmes pa je sintetičen pregled podal v knjigi Baročno kiparstvo v Sloveniji (1967, nem. prevod 1971). Ob tem je napisal še vrsto specialnih del, bodisi o posameznih vrstah baročnih spomenikov ali spomeniških kompleksih, bodisi o posameznih kiparjih. Drugo področje je kulturna zgodovina, v okviru katere je vrednotil stare fotografije in proučeval zgodovino noše in uniform na Slovenskem. Poleg teoretičnega je tu opravil še veliko praktično delo, saj je zbral, uredil in v svojem muzeju predstavil zbirko noše in uniform. Tej tematiki je posvetil tudi nekaj specializiranih razstav, ob katerih so izšli tudi katalogi. Tretje delovno področje pa sta muzeologija in spomeniško varstvo, kjer je zelo dejaven že od svojega prihoda v muzej: nekaj let je bil okrajni spomeniški konservator, angažiral se je v mnogih društvih in strokovnih organizacijah, domačih in tujih, omenjeno je bilo že njegovo delo na univerzi, bibliografija njegovih člankov na to temo pa je spoštovanja vredna.

Naš časopis ima rad. Ostal mu je zvest tudi potem, ko je prestopil tisti prag, ki loči raziskovalca – začetnika od uveljavljenega znanstvenika. Prav malo je let od tistega daljnega 1958., ko je v Kroniki objavil svoj prvi prispevek o baročnih slikarjih in kiparjih Celja, Ptu-

ja in Slovenskih Konjic, da se ne bi v njej oglašil s kakšnim člankom. V prvih letih so bile to krajše študije o baročnih umetnikih severovzhodne Slovenije, ko se je v muzeju začel intenzivneje ukvarjati s civilno in vojaško nošo, pa je o svojih izsledkih poročal tudi v Kroniki. Dragocene so zlasti njegove razprave o vojaških uniformah (Uniforme ljubljanskih meščanskih korpusov v 18. in 19. stoletju, 1974/1, Uniforme meščanskega korpusa in deželne brambe v Mariboru, 1975/3, Uniforme borcev za severno mejo, 1978/2, Avstroogrške vojaške uniforme v svetovni vojni 1914–18, 1987/1–2) ter v zadnjem času o društvenih krojih Sokolov in Orlov (1990/1–2). Svoje znanje o tem je strnil v monografiji Uniforme v zgodovini, ki je izšla leta 1987, in ki jo je, kot že mnogo svojih člankov, tudi sam ilustriral, kar ji daje še dodatno kulturno zgodovinsko vrednost.

Odprt za najrazličnejše probleme slovenske kulturne zgodovine, se je posvečal tudi stari fotografiji, katere čar pomaga odkrivati že dobrih petnajst let. Njegove razlage starih upodobitev Maribora, njegovih meščanov in dogodkov, posebno še usodnega časa okoli bojev za severno slovensko mejo z generalom Maistrom na čelu, so dragocen prispevek k zgodovini, ki je bila našim staršem še polpretekla, nam pa po krivici tuja in odtujena. Svojemu mestu je posebej posvetil še fotomonografijo Maribor (1984).

Nič ne dvomim, da bo prof. Vrišer bralce Kronike tudi v bodoče še bogatil s sadovi svojega dela in da se bo treba ob njegovem naslednjem jubileju spet pošteno potruditi za izpopolnitev njegove bibliografije. Zatorej: še na mnoga leta!

Maja Žvanut

